

ZA PRISLUŠKIVANJE BEZ ZLOUPOTREBA

Potrebno je što pre doneti novi zakon koji bi sveobuhvatno uređio oblast tajnog nadzora komunikacija.

U toku 2018. godine očekuje se izrada novog zakona o presretanju komunikacija i pristupu zadržanim podacima. Novi zakon predstavlja priliku da se ova oblast temeljno uredi.

Ovim zakonom trebalo bi:

1 Obrazovati centar za tehničku podršku primeni tajnog nadzora komunikacija, koji bi bio organizaciono i funkcionalno nezavisan od službi bezbednosti i ministarstava, i predvideti spoljni nadzor nad njim.

Na taj način bi se:

- povećala mogućnost kontrole nad primenom mera tajnog nadzora komunikacija;
- omogućilo da policija i Vojnobezbednosna agencija ne zavise od Bezbednosno-informativne agencije u slučaju primene ovih mera, što je u skladu sa zahtevima iz Poglavlja 24 pregovora sa EU.

2 Jasno i u skladu sa Ustavom odrediti koji državni organi i pod kojim uslovima imaju pravo da primenjuju mere tajnog nadzora komunikacija, uključujući u to i pristup zadržanim podacima.

Na taj način bi se:

- sprečilo da komunikacije građana tajno nadziru fizička lica, privatne firme i državni organi, čije nadležnosti ne uključuju zaštitu bezbednosti Republike Srbije ili vođenje krivičnog postupka.

3 Izričito obavezati državne organe koji primenjuju mere tajnog nadzora komunikacija da jednom godišnje objavljuju podatke o broju predloženih i primenjenih mera, kao i o broju lica koja su bila „na merama”.

Na taj način bi se:

- povećala odgovornost državnih organa koji primenjuju mere tajnog nadzora komunikacija i omogućila javna rasprava o srazmernosti, neophodnosti i učinkovitosti primenjenih mera. Ovo je važno zato što se primenom mera tajnog nadzora komunikacija ne ograničavaju samo Ustavom garantovana prava građana, već se i troši novac poreskih obveznika.

Neophodno je izmeniti Zakonik o krivičnom postupku.

4 U Zakoniku o krivičnom postupku treba kao posebnu dokaznu radnju definisati pristup zadržanim podacima.

Na taj način bi:

- bila uspostavljena jasna sudska kontrola nad primenom ove mere, što trenutno nije slučaj.

Potrebno je pružiti podršku operatorima prilikom primene zakona i ojačati mehanizme nadzora nad njegovom primenom.

5 Ministarstvo nadležno za telekomunikacije trebalo bi da pošalje dopis operatorima, u kome bi ih uputilo u sve važne aspekte vezane za zakonito presretanje komunikacija i zadržavanje podataka. Ministarstvo bi, takođe, trebalo da odredi kontakt osobu, koja bi odgovarala na upite operatora vezane za ovu oblast.

6 Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija i Službu Poverenika potrebno je stručno i kadrovski ojačati kako bi nadzirali primenu posebnih mera tajnog nadzora komunikacija.

Na taj način:

- unapređena zakonska rešenja ne bi ostala „mrtvo slovo na papiru”, već bi mogla da se sprovedu u praksi i doprinose smanjenju rizika od zloupotreba.

Za više informacija videti:

- 1) Milosavljević, B. „Predlozi rešenja za unapređenje pravnog okvira o obaveštajno-bezbednosnom sistemu Republike Srbije.” Beograd: BCBP, 2017.
<<http://bezbednost.org/Sve-publikacije/6520/Predlozi-resenja-za-unapredjenje-pravnog-okvira-o.shtml>>
- 2) Petrović, P. i K. Đokić. „Crne tačke reforme službi bezbednosti u Srbiji.” Beograd: BCBP, 2017.
<<http://bezbednost.org/Sve-publikacije/6551/Crne-tacke-reforme-sluzbi-bezbednosti-u-Srbiji.shtml>>

Objavljivanje ove publikacije podržala je Ambasada Kraljevine Holandije kroz projekat „LEGASI – Ka zakonodavnoj reformi bezbednosno-obaveštajnog sistema”. Iznete preporuke predstavljaju stavove BCBP i ne odražavaju nužno stavove Kraljevine Holandije.

Kontakt osoba:
Katarina Đokić
istraživačica Beogradskog centra za bezbednosnu politiku
katarina.djokic@bezbednost.org

Beogradski
centar za
bezbednosnu
politiku

